

Baza organizacji i instytucji polskich i polonijnych za granicą

28.5.2026 - Paweł Kaczorowski | Główny Urząd Statystyczny

Sprawdź najnowszą bazę organizacji i instytucji polskich i polonijnych za granicą polonia.stat.gov.pl.

Baza organizacji oraz instytucji polskich i polonijnych za granicą dokumentuje organizacyjny oraz instytucjonalny aspekt obecności i aktywności Polonii i Polaków poza granicami kraju, ze szczególnym uwzględnieniem działalności o charakterze społecznym, kulturalnym i religijnym. Stanowi usystematyzowane, funkcjonalne, łatwo dostępne, a docelowo względnie wyczerpujące narzędzie o charakterze informacyjno-porządkującym. W obecnym kształcie służy przede wszystkim do łatwej lokalizacji podmiotu bądź wybranej grupy podmiotów w oparciu o określone cechy terytorialne, chronologiczne i rzeczowe. Należy jednak zaznaczyć, że baza nie może być traktowana jako pełny i aktualny „spis” organizacji oraz instytucji polskich i polonijnych za granicą. Dynamiczny charakter oraz skala badanego zjawiska wykluczają osiągnięcie stanu wynikowego w pełni odzwierciedlającego liczebność organizacji oraz instytucji polskich i polonijnych za granicą faktycznie funkcjonujących w określonej jednostce lub cezurze czasu.

Tworzony w ramach badania stałego „Polacy i Polonia na świecie” zbiór danych, został po raz pierwszy udostępniony w 2014 roku. Ze względu na rozległy obszar badawczy oraz ograniczenia metodologiczne determinujące długi cykl przygotowania danych, zdecydowano się na upowszechnienie powstającego repozytorium w wersji inicjacyjnej, tj. przeznaczonej i przygotowanej do dalszego, stopniowego zwiększania wartości informacyjnej oraz poziomu użyteczności. Prezentowany obecnie zbiór został opracowany zgodnie z tymi założeniami i rozszerzony – w stosunku do wersji pierwotnej – o zaktualizowane oraz uzupełnione informacje dotyczące uwzględnionych uprzednio organizacji i instytucji, zwiększono ponadto zakres podmiotowy repozytorium o kolejne (również nowo powstałe) jednostki badania, rozbudowano także jego zakres przedmiotowy.

Docelowo planowana jest coroczna aktualizacja bazy danych, tj. przynajmniej raz w roku udostępniona wersja repozytorium będzie zastępowana kolejną – zaktualizowaną.

W odniesieniu do publikowanych informacji przyjęto następujące podstawowe zasady klasyfikacyjne i porządkowe:

- zestawienie obejmuje organizacje oraz instytucje polskie i polonijne o charakterze społecznym, kulturalnym i religijnym założone i działające poza granicami kraju;
- zestawienie obejmuje organizacje i instytucje polskie, posiadające w Polsce swoje struktury nadrzędne, o ile prowadzą stałą działalność poza granicami kraju i posiadają tam siedzibę (np. Szkolne Punkty Konsultacyjne przy ambasadach RP, zagraniczne placówki duszpasterskie i jednostki terytorialne polskich zgromadzeń zakonnych, w tym prowadzące duszpasterstwo polskie i polonijne);
- zestawienie obejmuje organizacje i instytucje polskie założone w Polsce przed 1 września 1939 r. funkcjonujące w okresie późniejszym poza granicami kraju, o dużym znaczeniu dla

społecznego, kulturowego i religijnego życia polskiej diaspory, a nierzadko dla polskiego dziedzictwa narodowego w ogóle (np. Towarzystwo Straży Mogił Polskich Bohaterów we Lwowie, Cmentarz Łyczakowski, Cmentarz Na Rossie etc.);

- zestawienie uwzględnia również inne, różnorodne formy obecności i działalności polskiej diaspory, funkcjonujące w ramach struktur instytucjonalnych kraju przebywania (np. Zbiory polskie Instytutu Hoovera w Palo Alto, Muzeum Adama Mickiewicza – Oddział Muzeum Sztuki Tureckiej i Islamskiej w Stambule, Cmentarz Pere-Lachaise w Paryżu);
- z uwagi na skalę oraz blisko dwustuletnią historię polskiego wychodźstwa w obszar zainteresowania włączono, w pewnym ograniczonym zakresie, również organizacje oraz instytucje, które formalnie i faktycznie zakończyły działalność, jednak ich znaczenie i spuścizna pozostają istotnym, a niekiedy wręcz fundamentalnym składnikiem duchowej i materialnej kultury polskiej diaspory oraz polskiego dziedzictwa narodowego (np. Polski Instytut Historyczny w Szwecji, Stowarzyszenie Polskich Kombatantów w Wielkiej Brytanii, czy „Kultura” – miesięcznik Instytutu Literackiego w Maison Laffitte);
- zestawienie nie obejmuje polskich placówek dyplomatycznych (ambasad, konsulatów i innych przedstawicielstw) oraz Instytutów Polskich, których pełna i aktualizowana lista znajduje się na stronach internetowych Ministerstwa Spraw Zagranicznych;
- zestawienie nie obejmuje cyklicznych (ani tym bardziej jednostkowych) wydarzeń: uroczystości patriotycznych, religijnych, imprez okolicznościowych, wystaw, festiwali, koncertów, zawodów sportowych etc., organizowanych przez środowiska polskie i polonijne, bez względu na ich status, charakter, tradycję, czy liczbę uczestników. Jakkolwiek przedsięwzięcia tego rodzaju są emanacją szeroko rozumianej aktywności polskiej diaspory oraz ważnym elementem jej kulturowej tożsamości, pozostają zarazem jednym z wielu pól działalności podmiotów objętych badaniem „Polonia i Polacy w świecie” i z tej perspektywy stanowią raczej element opisu tejże działalności, nie zaś odrębną kategorię jednostek badania;
- zakończenie działalności organizacji lub instytucji uwzględnionej w bazie nie powoduje usunięcia zgromadzonych o niej informacji; informacja o zakończeniu działalności jest traktowana jako niezbędny element opisu jednostki badania i jest wprowadzana w trybie aktualizacji zbioru.

Rozległy, trudno poddający się ujęciom syntetycznym i wystandaryzowanym, obszar badawczy oraz przyjęta metoda analizy źródeł wtórnych, to główne determinanty określające kolejność i harmonogram podjętych oraz zaplanowanych w ramach badania działań. Prezentowane zestawienie, mimo iż stanowi kolejną – rozszerzoną i zaktualizowaną – wersję zbioru inicjacyjnego, w dalszym ciągu nie jest jeszcze produktem o założonej wartości informacyjnej. Jako najmniej reprezentowane grupy jednostek badania (w stosunku do ich ogólnej liczebności), tym samym wymagające najszerzszych uzupełnień, można wskazać przede wszystkim media polskojęzyczne (głównie internetowe), jak również ośrodki duszpasterstwa polskiego.

Zakres przedmiotowy repozytorium został rozszerzony w porównaniu z pierwotną wersją (o zmienne 6, 8, 9, 12, 13) i obejmuje obecnie następujące elementy:

1. **Nazwa organizacji / instytucji** w języku polskim (w niektórych przypadkach uzupełniona lub pozostawiona zgodnie z oryginalnym zapisem).
2. **Rok rozpoczęcia działalności**, przez co należy rozumieć moment założenia lub zarejestrowania organizacji / instytucji (lub jej oddziału, innej struktury filialnej) w kraju przebywania.
3. **Rodzaj organizacji / instytucji** – ogólna klasyfikacja opracowana na potrzeby tego repozytorium w celu umożliwienia i ułatwienia wyszukiwania, filtrowania oraz grupowania jednostek badania (w żadnym razie nie należy traktować tej klasyfikacji jako opisującej ściśle zakres czy przedmiot działalności jednostki badania); klasyfikacja obejmuje 8 kategorii porządkujących, odnoszących się do formy oraz dziedziny działalności jednostki (schemat kategoryzacyjny zamieszczono w arkuszu dokumentu).
4. **Szczegółowy rodzaj organizacji / instytucji** – analogiczna klasyfikacja, o takim samym przeznaczeniu, będąca rozwinięciem klasyfikacji ogólnej i stanowiąca razem z nią stałą, zhierarchizowaną strukturę, obejmuje 36 kategorii jednostek (schemat kategoryzacyjny zamieszczono w arkuszu dokumentu).
5. **Siedziba organizacji / instytucji: kraj** – nazwa państwa na terenie którego jednostka prowadzi działalność i/lub posiada główną siedzibę, biuro lub inne względnie trwałe miejsce pracy / kontaktu (tj. miejsce zebrań jej władz lub miejsce spotkań osób / organizacji zrzeszonych, niekiedy – zwłaszcza w przypadku mniejszych podmiotów o charakterze stowarzyszenia – jest to jednocześnie miejsce zamieszkania lidera organizacji). W przypadku braku możliwości jednoznacznego przyporządkowania terytorialnego lub jego zmienności, odpowiedni komentarz zamieszczono w informacjach uzupełniających. Nazwy państw w języku polskim podano zgodnie z wytycznymi Komisji Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Rzeczypospolitej Polskiej.
6. **Siedziba organizacji / instytucji: jednostka podziału administracyjnego kraju** – nazwa jednostki podziału administracyjnego wyższego rzędu, na terenie której znajduje się miejscowość – siedziba organizacji / instytucji; z uwagi na nazewniczą i strukturalną różnorodność, zdecydowano się na uwzględnienie (z wyjątkiem Austrii, Hiszpanii, Niemiec i Wielkiej Brytanii) zarówno nazwy, jak i rodzaju jednostki np. Prowincja Misiones, Stan Illinois, Kraj Krasnojarski, Region Île-de-France, region Lacjum itp.
7. **Siedziba organizacji / instytucji: miejscowość** – nazwa miasta (miejscowości) na terenie którego jednostka prowadzi działalność i/lub posiada główną siedzibę, biuro lub inne względnie trwałe miejsce pracy / kontaktu (tj. miejsce zebrań jej władz lub miejsce spotkań osób / organizacji zrzeszonych, niekiedy – zwłaszcza w przypadku mniejszych podmiotów o charakterze stowarzyszenia – jest to jednocześnie miejsce zamieszkania lidera organizacji); w przypadku braku informacji lub braku informacji wiarygodnych pole pozostawiono puste.
8. **Rok odniesienia** – dostępne informacje, w oparciu o które aktualizowane są dane na temat jednostki badania nie zawsze odzwierciedlają stan obecny, tj. istniejący w chwili weryfikacji danych, stąd dla każdego podmiotu podano rok odniesienia rozumiany jako okres, z którego

pochodzą informacje będące podstawą ostatniej weryfikacji (może to być np. rok ostatniej aktualizacji strony internetowej prowadzonej przez jednostkę badania).

9. **Status prowadzenia działalności** – zmienna ta pozwala na wybór (filtrowanie) jednostek badania w zależności od tego, czy prowadzą działalność (symbol 1 – organizacja / instytucja prowadzi działalność, symbol 2 – organizacja / instytucja zakończyła lub zawiesiła działalność); w przypadku braku informacji lub braku informacji wiarygodnych, a także w sytuacji gdy jednostka formalnie istnieje, ale w dłuższym okresie czasu nie przejawiała żadnej aktywności nadawano symbol 3 – brak informacji o działalności organizacji / instytucji.
10. **Osoby powiązane** – zmienna o charakterze czysto informacyjnym (w obecnej formie nie przewidziana do pełnienia funkcji filtrującej czy sortującej); obejmuje imiona i nazwiska założycieli jednostki, osób pełniących w niej funkcje zarządcze, kierownicze lub reprezentacyjne, w niektórych przypadkach nazwiska jej wybitnych przedstawicieli (niekiedy również wtedy, gdy osoby te nie pełnią już swojej funkcji lub roli, także osób zmarłych); z uwagi na funkcjonalność zbioru nazwiska podano bez określenia pełnionej funkcji, stopnia naukowego, wojskowego itp. (wyjątek stanowią duchowni, w tym członkowie zgromadzeń zakonnych).
11. **Adres www organizacji / instytucji** – adres strony internetowej prowadzonej przez jednostkę; w przypadku gdy jednostka nie posiada swojej strony internetowej podano adres strony prowadzonej np. przez organizację federacyjną / nadrzędną, do której należy (o ile zawiera informacje dotyczące podmiotowej jednostki). Szczególnym przypadkiem są media internetowe, gdy strona internetowa (portal informacyjny, witryna, forum, blog, telewizja internetowa, radio internetowe itp.), jako taka stanowi jednostkę badania.
12. **E-mail organizacji / instytucji** – adres poczty elektronicznej jednostki lub osoby pełniącej w niej funkcje zarządcze, kierownicze, reprezentacyjne, przedstawicielskie; w przypadku gdy jednostka nie posiada adresu poczty elektronicznej lub gdy nie udało się go ustalić, może być podany (jeśli jest to uzasadnione) e-mail organizacji / instytucji federacyjnej, nadrzędnej lub prowadzącej.
13. **Konto społecznościowe organizacji / instytucji** – konto społecznościowe prowadzone przez jednostkę.
14. **Informacje uzupełniające** – pole przewidziane dla informacji dodatkowych, istotnych z punktu widzenia identyfikacji jednostki, ustalenia jej formalnego statusu, określenia prowadzonej działalności m.in. poprzednie nazwy jednostki, posiadane filie (oddziały, placówki zależne itp.) oraz organizacje / instytucje działające pod jej auspicjami, organizacje / instytucje nadrzędne, fakt zakończenia działalności etc.

Użyteczność Bazy organizacji oraz instytucji polskich i polonijnych za granicą zależy przede wszystkim od możliwości pozyskania względnie aktualnych i weryfikowalnych w co najmniej dwóch źródłach informacji. Stąd zapewnienie szerokiego spektrum źródeł danych, analiza porównawcza ich zawartości oraz selekcja są najważniejszymi czynnikami determinującymi jakość informacji wynikowych. Autorzy opracowania – świadomi rozległości oraz formalnej i rzeczowej złożoności

obszaru badawczego, a także ograniczonej dostępności niektórych informacji, co w konsekwencji zwiększa ryzyko popełnienia błędu – zwracają się do wszystkich osób posiadających wiedzę w tym zakresie, w szczególności do władz oraz członków i pracowników samych organizacji oraz instytucji polskich i polonijnych, o życzliwą pomoc w uzupełnieniu brakujących informacji oraz sprostowaniu informacji nieaktualnych bądź nieprecyzyjnych.

W celu ułatwienia weryfikacji i uzupełnienia informacji zawartych w bazie, udostępniono krótki, jednostronnicowy Formularz weryfikacyjny. Przy jego pomocy można sprostować błędnie podane dane lub uzupełnić dane brakujące.

Wszelkie udzielone informacje stanowią dla autorów badania nieocenioną pomoc, za którą wyrażają wdzięczność i podziękowania!

Adres e-mail, na który można przesłać wypełniony formularz oraz korespondencję dotyczącą *Bazy organizacji oraz instytucji polskich i polonijnych za granicą*: Polonia@stat.gov.pl

Dane kontaktowe:

Paweł Kaczorowski

tel. (+48 22) 608-33-62

Adres e-mail: Polonia@stat.gov.pl

Główny Urząd Statystyczny

Departament Badań Demograficznych

al. Niepodległości 208

00-925 Warszawa

<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/polonia-i-polacy-w-swiecie/baza-organizacji-i-instytucji-polskich-i-polonijnych-za-granica,2,10.html>